

Periodicals Contents Index: přístup k vědeckým časopisům vydaným od počátku 19. století dodnes

Tony O'Rourke, vedoucí prodeje
Chadwyck-Healey Ltd., Velká Británie

1. Problémy, před kterými stojí rešeršér

Rešeršér vstupuje do knihovny s cílem najít články na určité téma, které chce použít ve své stati, disertaci apod. Jeho cílem je najít články o sociálních podmínkách ve Střední a Východní Evropě během 19. století.

Pokud by potřeboval články publikované v posledních 5-10 letech, nebyl by to žádný problém. Je zde obrovská nabídka, ze které si může vybrat, např. Inside information z Britské knihovny, SwetScan, CARL Uncover, ISI Current Contents, indexy Wilson apod. V mnoha případech jsou k dispozici i dodávky plných dokumentů, takže vlastně ani nebylo nutno vejít do knihovny, abychom získali vybraný článek. Přišel by nám prostě poštou.

Ale co když ho zajímá starší materiál? Výzkum o sociálních podmínkách 19. století potřebuje také širší perspektivu a tak rešeršér hledá materiál, který byl publikován vědci v té konkrétní době. Začne tedy ve staré části knihovny.

Existují tištěné rejstříky, ale jsou většinou nekumulované a jsou příliš zaměřené jen na některé země. Můžeme si vybrat časopis, projít jeho obsah a doufat, že narazíme na něco použitelného. Můžeme si přečíst reference v pozdějších článcích a publikacích. Jednoduchá odpověď je, že neexistuje jednoduchá odpověď.

2. Periodical Contents Index: fakta a čísla

Z tohoto důvodu se fa. Chadwyck-Healey rozhodla vydat Periodical Contents Index (PCI). Jeho cílem je vydat index k obsahům přes 3500 odborných časopisů v oboru humanitních a společenských věd, které byly vydány mezi roky 1801 a 1990, odkdy začíná retrospektiva většiny dnešních databází.

Časopisecké tituly jsou vybírány podle jejich důležitosti v oboru humanitních a společenských věd ve 37 kategoriích vč. antropologie, historie, ekonomiky, práva, literární vědy, teologie apod.

Až bude PCI dokončen, bude obsahovat strany obsahu každého vydání těchto 3500 titulů mezi lety 1801 a 1990. PCI bude vydán na 18-20 CD-ROM discích a bude k dispozici také na magnetické páse bez vyhledávacího software. Umožní knihovníkům a rešeršérům přístup k více než 15 miliónům záznamů o článcích. Jeho součástí bude také funkce "local holdings", pomocí které knihovna může označit ta vydání časopisů z PCI, které buď má ve svých sbírkách nebo jejichž vlastník je znám např. prostřednictvím souborného katalogu.

Každý segment PCI bude možno zakoupit za 3500 liber nebo je možno pronajmout kompletní PCI za 4950 liber ročně s možností odkoupení po pěti letech.

3. Problémy knihoven

Nežli se podíváme, jaký přínos může PCI pro knihovny znamenat, je třeba se podívat, s jakými problémy se knihovny na celém světě potýkají:

- narůstající škrty v rozpočtech na nákup periodik znamenají, že je možno jich zakoupit stále méně a méně
- s rozšířením technologie se zvyšuje očekávání a nároky čtenářů. Ti již vědí, jaké zdroje jsou k dispozici, nechtějí čekat na informace a nechtějí být jakkoli omezováni.
- zvyšují se požadavky zakládajících organizací (např. ministerstev, vedení univerzit apod.) na omezení rozpočtů a zároveň na zlepšení poskytovaných služeb.

4. Snižování rozpočtů

Knihovny nakupují stále méně časopisů. Ceny periodik se neustále zvyšují, zejména v oblasti medicíny, vědy a techniky) a zároveň knihovny dostávají čím dál méně peněz k jejich nákupu.

PCI nemůže zlepšit fondy pro nákup nových časopisů, ale může pomoci knihovně lépe využívat ty, které již má. Zpřístupněním 3500 titulů v humanitních a společenských oborech poskytuje knihovna lepší službu. V mnoha případech se začínají používat časopisy, které již po leta trávily čas v archivech a depozitářích. PCI otevírá skříňku s poklady specialistům aniž by knihovna musela utrácet peníze za nové nákupy. Důsledkem toho roste kvalita výzkumu díky přístupu k širšímu spektru materiálů a ne pouze omezením se na nejposlednější výtisky.

5. Zvyšující se nároky čtenářů

Uživatelé knihoven vědí stále více o výhodách, které jim nabízejí nové technologie. Jejich školy mají počítačová centra s CD-ROM mechanikami, někteří si kupují počítače i domů. Nároky takových vědců a studentů jsou mnohem větší, než tomu bývalo dříve.

Studenti a vědci se stávají nešetrnými. Chtějí informace TEĎ. Nikoli zítra, příští týden, za měsíc. PCI pomáhá knihovníkům se získáním přehledu o vlastní knihovně, o jejích sbírkách a o tom, jak je může čtenář využít. Přístup nemusí být omezen na vlastní knihovnu, protože PCI může být zdarma provozován v počítačové síti univerzity.

6. Co nabízí PCI knihovně?

Krátce, PCI nabízí vysoký poměr hodnoty k ceně.

3500 časopisů na 18-20 CD-ROM s 15 milióny odbornými články.

Průměrná cena za kompletní vydání jednoho časopisu je pouze 30 dolarů nebo ještě méně.

Cena za bibliografický záznam je méně než 1 cent.

Takže, koneckonců, PCI opravdu může zkvalitnit jak knihovní služby, tak výzkum.